



men författarna har lyckats koncentrera sin framställning till det viktigaste.

I den första delen om förekomst behandlas tobakens historia och tobaksbrukets utbredning i Sverige och internationellt.

I den andra delen diskuteras de medicinska effekterna av rökning, snusning och passiv rökning samt samhälls-ekonomiska effekter.

Den tredje och avslutande delen handlar om förändringsmöjligheter och sätter in tobaken i ett folkhälsosammanhang. Denna del känns ny och klagörande. Författarna diskuterar den ständiga kampen mellan tobaksindustrins ekonomiska intressen och folkhälsan.

»Tackla tobak» – praktisk handbok

Boken riktar sig till utbildningar av personal inom hälso- och sjukvården, folkhälsoarbete, skola, arbetsmiljö, massmedia och allmänhet. Den bör också läsas av politiker. Den är aktuell, välskriven, fyller ett tomrum och kan varmt rekommenderas till alla som på något sätt kommer i kontakt med tobak.

Bra och praktiska råd för tobaksavvänjning

Ann Post är sjuksköterska, och Hans Gilljam är läkare vid Centrum för to-

baksprevention vid Huddinge sjukhus. Båda har lång praktisk och teoretisk erfarenhet av ämnet.

De börjar med att sätta in tobaksfrågan i ett större sammanhang, där tobaken utgör vårt största folkhälsoproblem som förtjänar ett större intresse från flera aktörer. Vidare förklaras sjuksköterskans och läkarens roll i det tobakspreventiva arbetet.

Därefter diskuteras nikotinberoende, medicinska skadeverkningar samt vinster med rökstopp. Boken innehåller också många bra och praktiska råd i tobaksavvänjningen. Den avslutas med ett avsnitt om tobak som folkhälsofråga och om tobakspolitik.

För hälso- och sjukvårdspersonal

Författarna vänder sig till hälso- och sjukvårdspersonal som arbetar med tobaksavvänjning, och den bör vara kurslitteratur i grund- och vidareutbildning inom hälso- och sjukvården. Även andra som kommer i kontakt med tobaken har glädje av boken. Jag vill varmt rekommendera den. •

En insyn i psykopatens och offrens värld

Alv A Dahl, Aud Dalsegg. **Sjarmør og tyrann. Et innsyn i psykopatens og offrenes verden.** 233 sidor. Oslo: Tano Aschehoug, 1997. Pris 248 nkr. ISBN 82-518-3455-4.

Recensent: Ulla Söderström, allmänläkare, Umeå.

Författare till denna nyutkomna bok är Alv A Dahl, professor i psykiatri vid Oslo Universitet, och medicinjournalisten Aud Dalsegg. Boken är i första hand skriven för personer som i sin yrkesverksamhet kommer i kontakt med psykopater – anställda inom hälso- och sjukvård, socialvård, kriminalvård, polisväsende och domstolar.

Författarna betonar vikten av en tydlig definition av begreppet psykopat eftersom det, då det används i var mans mun, också tillskrivs den betydelse som

talaren lägger in i den. Man menar att om ordet psykopat används som karaktistik av en person i officiella sammanhang, bör det ha en definierad innebörd.

Kännetecknande karaktistika

Författarna går igenom de karaktistika som kännetecknar en psykopat, olika diagnossystem och dessas olika kriterier samt gränslandet mot andra psykiatriska diagnoser. Man berör begreppet historik, orsaksfaktorer och sjukdomsutveckling, betydelsen av såväl arv som miljö. Man lägger stor vikt vid att diskutera hur man från omgivningens sida kan förstå och bemöta en psykopat samt i vad mån medikamentell och psykoterapeutisk behandling kan ges och vilka resultat som kan förväntas.

Många personer berörs

När man talar om psykopater undgår man inte att också tala om de personer i deras omgivning, make/maka, barn och arbetskamrater som till att börja med charmerats av hans/hennes utstrålning och positiva sidor för att senare drabbas av vederbörandes självupptagenhet, bristande aggressionshämning, lynnighet och totala oförmåga till empati.

Författarna menar att ca 2,5 procent av den vuxna befolkningen lider av psykopati, och att sannolikheten för var och en att komma i kontakt med en psykopat är stor. De finns som chefer, vänner, släktingar och makar. Det är därför viktigt att förstå vilka problem som kan uppstå omkring dessa människor och hur de skall kunna hanteras antingen man är hustru eller representant för den barnavårdande myndigheten.

Fallbeskrivningar levandegör texten

För mig som inte tidigare läst något om psykopati har boken varit mycket intressant, om än i vissa stycken väl detaljerad, exempelvis när det gäller de olika diagnossystemen. Det förekommer också en del onödiga upprepningar. Bortsett från de språkliga bekymmer man av och till kan ha med det norska språket är boken överskådligt uppställd och lättläst. Många målande fallbeskrivningar levandegör texten, och jag tror att boken väl fyller sin plats för den målgrupp man riktar sig till. •